

ENLi ettepanekud Noortegarantii rakendamiseks kaasnevateks tegevusteks

Käesolev dokument koondab Eesti Noorteühenduste Liidu seisukohad noorte tööhõive detailsetel küsimustel, mida on käsitletud erinevatel koosolekutel 2014. aasta jooksul. Selle koostamisel on arvesse võetud ENLi poolt koostatud 13. märts ja 12. oktoober 2013 noorte tööhõive dokumente, välisriikide sisendit ja erinevatel selle aasta jooksul toimunud koosolekute tulemusi. ENLi juhatus kinnitas ettepanekud 15. september 2014.

1. Ettepanekud Noortegarantii töögrupi edasiseks tegevuseks.

a. Noorte tööpuuduse põhiküsimus on sild tööturu ja hariduse vahel. Sotsiaalministeeriumi juures tegutsev laiapõhjaline Noortegarantii töögrupp peab lähemalt arutama formaalhariduse ja tööturu seoseid ning esitama põhjendatud ettepanekud nendevahelise seose suurendamiseks.¹

b. Sotsiaalmeedias tehtavat tööd tuleb koordineerida keskselt ühe partneri poolt. Kui teha Noortegarantii Facebooki leht, siis selle efektiivsuseks rakendamiseks tuleb selle algul teha kahekuine sotsiaalmeedia kampaania.

c. Avalikkusele kommunikeerimiseks tuleb Noortegarantii definitsioon mõelda selgemini arusaadavamaks. Üks võimalikke variante, mida kasutada, on järgmine: *Noortegarantii on riiklik kava mille alusel pakutakse kuni 25-aastasele noorele teenuseid, mida kasutades on noorel võimalus ise tegutsedes jõuda 4 kuu jooksul pärast töötuks jäämist või koolist lahkumist tagasi kooli, kvaliteetsele praktikakohale või sobiva tööpakkumiseni.*

2. Noortegarantii vajab mõjude analüüsi. Noortegarantii raames tehtavad rahalised kulud peavad olema põhjendatud, et tagada ressursside efektiivne kasutamine.

a. Noortegarantii raames pakutavatele teenustele tuleb koostada kuluefektiivsuse analüüs.

¹ Tegu on Eesti Noorteühenduste Liidu mitmeaastase mitteametliku arvamusega, mida on kinnitatud ka aprillis 2014 toimunud konverentsil „Youth unemployment: what's next?“ esitletud European Youth Forum'i välja antud kogumikus „Quality jobs for young people“.

- b. Tuleb mõõta Noortegarantii-alast teadlikkust noorte seas.
- c. Mõjude analüüs peab välja tooma, kuidas noorte tööeluks ettevalmistamist ja tööturul toimetulekut toetavad meetmed on parandanud hariduse kvaliteeti, toetanud edukat õpikogemust ja toonud haridusse noori tagasi, on täiendanud noorte oskusi ja teadmisi läbi noorsootöö.
- d. Mõjude analüüs peab välja tooma, kuidas noorte tööeluks ettevalmistamist ja tööturul toimetulekut toetavad meetmed on arendanud süsteemselt karjääriteenuseid ja pakkunud töötutele noortele suunatud aktiivseid tööturumeetmeid.
- e. Mõjude analüüs peab välja tooma, kuidas noorte tööeluks ettevalmistamist ja tööturul toimetulekut toetavad meetmed on noorte tööelu-alast teadlikkust kasvatanud.
- f. Noortegarantii rakendamise ajal tuleb fikseerida täpselt mitu noort Noortegarantii raames pakutavatest teenustest osa said.

3. Noortegarantii lõpetamisel tuleb fikseerida hinnanguliselt, kui palju noori Noortegarantii raames pakutavate teenuste läbi töökoha, hariduse või koolituse said.

4. Alaealiste töösuhteid reguleerivatest õigusaktidest tulenevad nõued tuleb viia vastavusse noorte tööturule sisenemise ootustega, tagades seejuures noortele korralikud töötingimused.

5. Noortegarantii raames pakutavatest teenustest noorte paremaks profileerimiseks ja noorte tööhõive probleemi paremaks lahendamiseks riiklikul tasandil on vaja uurida täiendavat teavet teenustest osasaajate kohta.

- a. Huvitegevuses ja huvihariduses osalemine. Huvitegevuses ja huvihariduses osalemine annab teavet noore võimalike hobide, huvide ja oskuste kohta, mis võivad aidata noorel tööle jõuda.

- b. Karjääriõppe läbimine gümnaasiumis ja/või põhikoolis. Teave karjääriõppe läbimise kohta annab infot, kui teadlikud on noored tööturul edukas olemisest. Selle läbi saab hinnata ka karjääriõppe kvaliteeti.
- c. Osalemine vabatahtlikus tegevuses. Osalemine vahatahtlikus tegevuses annab teada, millised on tööotsija kogemused ja huvid.

6. Noorte tööhõive probleemi lahendamine läheb sujuvamalt, kui Töötukassa kontakt noortega on suurem. Selleks tuleb ellu viia rida tegevusi.

- a. Igas Töötukassa regioonis peab olema üks karjääriinfo spetsialist, konsultant või juhtumikorraldaja, kes haldab noorte tööhõive teemat. Ta peab tegema koostööd kohalike noortevaldkonna tegijatega.
- b. Tuleb ära kaardistada noorte ootused Töötukassale ja teha vajadusel nendest tulemustest tulenevaid muutusi.
- c. Noorteni jõudmiseks tuleb teha koostööd infotöö spetsialistide, karjäärispetsialistide ja avatud noorsootöökeskustega. Võimalusel saab teha koostööd osalus kogudega ja kasutada nende infokanaleid.
- d. Avalikusse kaudu saab kajastada noorte tööhõive teemat läbi arvamusiidrite, kohalike noortest aktivistide, telefonirakenduste, üle-eestiliste ja kohalike ajalehtede kaudu.
- e. Noortele suunatav sõnum peab olema lihte, selge ja konkreetne. Sõnumi edastamisel saab kasutada muuhulgas edulugusid.
- f. Töötukassa tööklubide arvu tuleb suurendada ja nende efektiivsust tõsta, komplekteerides need vastavalt osalejate taustale, tööstaažile, vanusele jms tunnustele.
- g. Tuleb sekkuda kiiresti ja piisavalt intensiivselt juba töötusperioodi alguses, juhul kui noorel on üle keskmiselt kõrge risk saada pikaajaliseks töötuks.
- h. Kvaliteetsete praktikakohtade arvu noortele tuleb suurendada ja mitmekesistada.